

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅԱԿՈԲ Յ. ՇԷՐԼԵՐԱՆ

ՊԵՏԱՍԻՆԵՆՏՈՒ
ՕՇԻՆ ԵՍԱՅԵԱՆ

ԽԿԱՄԻՐՆԻ

ԽՐԱԳՐԱՏՈՒՆ

Չգուր խոն, Թիւ 54
ԻԶՄԻՐ

Ձեռագիրները հա
չեն սրուիր:

ԱՐԻՒՆ ԱՐՅՈՒՆՔԻ ՀՈՎԻՏԷՆ

Ատոմայի Հայ եկեղեցին ու դպրոցը. մէջտեղը Ժէզուիթներու և աջ կողմը Լատինացւոց կործանեալ դպրոցները:

ՄԵՐ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆԸ

Մենք յաւակնուտութիւններով չէ որ աշխարհ կը մտնուարկենք ԻԶՄԻՐԼԻԻ հրատարակութիւն: Լայն է և պատկերազարդ, միեւնոյն ատեն հանրամատչելի պարբերականի մը գոյութիւնը չատոնց ալօրէն գգաչի եղած էր մեր Իզմիրի աղքատիկ գրականութեան մէջ:

Մենք նկատելով մեր բազմաձաշակ ընթերցողներուն սրահանջքները, պիտի ջանամք միշտ դնել որոշ զանազանութիւն մը մեր նիւթերուն մէջ. գրականին քով գեանդելով գիտականը, քաղաքականին քով առեւտրականը, խմատաւիրականին քով տնտեսականը, այս առեւտուն միացնելով գեղարուեստական ամենաշնամիր տպագրութիւն մը կենսկիտուն աշխարհութիւններու զննարկով մաքուր և յաջող պատկերներով. որոնք պիտի կրնան մեր ապօքներուն յարմար աշխարհներ կազմել:

Մանր միւսք արգելքներու և ճերկայացող դժնդակ պայմաններու իսկ չի նայելով, չմիատեղու որոշ դիտաւորութիւնով երբ ճիշտագրակ կը նետենք ԻԶՄԻՐԼԻ և մենք աչ բնականաբար պիտի սիրենք յուզալ թէ մեր ընթերցաւէր հաշարակութիւնը անաշուօրէն և խղճմարէն պիտի գիտնայ զնախանջ անդի իսկական արժանիքը:

ԱՆՈՆՑ ԿԱՐԱԽԱՆԸ

ՇՈՒԳԵՆԱԲԵՆ ԴՈՒՐՍ

Անյուստութիւնը աչքերնուն մէջ, դէմքերնին մուսկ ու միամտեմ՝ ձեռքերնին կողով մը՝ կամ ծքար մը բռնած շոգեմաւէն դուրս կը խուսափի կարաւանը անոնց, որոնք գրկուած իրենց ջնտանեկան ծնախէն, հետոս իրենց հայրենի բոյներէն ամիսներէ ի վեր գրկամքի, թշուառութեան շաղախով տապկուած, արիւն արցունքի հովիտէն, զուլումի երկրէն հոս կը գաղթեն . . . :

Կը տեսնեմ ելքը անոնց շոգեմաւէն : Երիտասարդ, պարմանի, ամենց իրար խառնուած, 5-10 տարեկան փոքրիկներ, նոր հարսեր, տակաւին մեղրալուսին չտեսած, նշանուածներ, որոնք իրենց արտին հաստորին հետ կեանքի գարունը հագիւ. վայելչեղու մօտ, եւ անա, զուլումը, աւերը, սուրացող քամիին առջեւէն քշուող դժբաղդ տերեւիկի նման զանոնք տարտղմած է չորս անկիւններ :

Դանդաղ ու վարամուտ, կ'ելլեն անոնք նստակէն դուրս. հագիւ տասի չափ կան : Մէկ, երկու, երեք, չորս . . . եւ անա նստակը պարպուած է արդէն : Ուրիշ նոր մը կուգայ կը յաջորդէ հինին : Այս երկրորդը աւելի ծանրաբեռնեալ է, այն ալ կը պարպուի :

Քարափին երկայնքը շարուած են անոնք արդէն : Յոյսի նշոյց մը կը վառի իրենց միագնած աչքերուն մէջ, երիտասարդական արիւնը, երիտասարդական աւաւնը կը բորբոքի իրենց արտին մէջ, այն արտին մէջ՝ որ ամիսներու հոցովումին արիւն ու արցունք կուշտը :

Քարափը, իր ճէնշող ազդեցութեամբ, հոյակապ տունները, թրամվէյը երթեւեկող բազմութիւնը վերջապէս այն ամէն իրերն ու առարկաները, որոնք տեղւոյ մը մէջ քաղաքակրթութեան ներկայութիւնը կը յստկանցեն, այո՛, այս բոլորը կ'ընեմ, կ'ունենամ իրենց բարեբար ազդեցութիւնը անոնց մօտին մէջ . որոնք վայրենաութենէ հոս փախած են, գունէ իրենց դժբաղդ կեանքին վերջին օրերը հոս քաշքշու համար :

Ուր էին, եւ հիմա ո՞ւր են : Ի՞նչ էին, իսկ այժմ ի՞նչ են . . . : Անոնք ալ մեզի պէս տունի տեղի տէր էին, անոնք ալ մեզի պէս ջնտանեկան ծնախ ունէին, անոնք ալ մեզի պէս վաւառաւորն, խանութ ունէին . . . :

Իսկ այժմ, ո՛հ, այժմ, մաքայիկէ մը աւելի թշուառ, եւ Ղազարոսէ մը աւելի անօթի : Հարստութիւն կռօզէք, անա՛ իրենց ձեռքի ծրարները, տուն, տեղ ջնտանիք, խանութ կ'ուզէք, ա՛յնա իրենք ողջ առողջ են . . . :

Ի՞նչ պէտք իրենց հարստութիւն, փառք, պատիւ, չէ՞ մի որ իրենց կեանքը ազատած են, չէ՞ մի որ իրենք հիմա ողջ առողջ, պատրաստ են բոլոր զոհութեանց շուշու. չ'ընկրկիլ իրենց համար դոյզն օրապահիկ մը հայթայթելու համար . . . :

Ովքե՞ր են անոնք, պիտի հարցնէր որեւէ մարդասէր մը, իսկ եւ պիտի պատասխանէի անոր : «Անոնք մարդկային վայրագութեանց, չ'աւաճեաւած վայրենութեանց վերջին զոհերն են, մեղքցիր եւ չա՛յ անոնց վրայ . . . » :

Ու քանի կը տեսնեմ քաղաքին վրայ, կարաւանը այս բաղրագութիւններուն. արցունքի կաթիլ մը աչքերէն դուրս կը գալարի, ե՛ս որ ուրիշ նման զարգանքու մէջ կը յաճեմ պաղարկումութիւնս պահել : Տէ՛ր, գթա անոնց վրայ :

ՀՐԱՅՐ ՄԻԲՈՏ

Ա.ԶԳԱՅԻՆ

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

Ամերեւակայեցի եմ բազմամաս արդիւնքները
վարչական ձգձգողական գործելակերպի մը : Անմի-
ջական կարուկ եւ խոհեմ՝ կարգադրութիւնները, մաս-
նաւոր միջադէպերու եւ պատահական արտակերպում
պարագաներու մէջ՝ գերազանցապէս շատակար թշու-
շէ գտն, շատ անգամներ առաջքը կ'առնեն ամենա-
մեծ դժուարութիւններու, միմեջեւ իսկ քաղաքական
քրջանակներու մէջ ալ՝ պետական տագնապներու :

Աչքի առջեւ ունինք Դուրեան Սրբազանի հրա-
ժարականից յաջորդող ներքին քաղաքական արդի
կացութիւնը, տարակուսանքի եւ տեսակ մը երկիւ-
ղի ժամերը զոր գլխից ակառձ Օսմանցիները կը հո-
քոթեն, նա տեսնուանդ անդէկ, անկերպարան վիճակը
զնայհանուր թրքականութեան վարչական գործառ-
նութիւններու :

Կտուղիւղադրութեան պատասխանին նպատակաւոր
տես կ'աւճեցնուի ձգձգումը մեզ՝ աշտը առեցի
կը խորունկցնէ վերքը, առեցի բարդ համադամար
մը կ'առնուի խնդրին երբ յաջորդաբար իրեն կը հաւ-
նին Ախի Կաթողիկոսին եւ Կեաւրիոյ առաջնորդին
հրաժարականները :

Կարգ, ամփոփ եւ նպատակաշարժար կերպով մը
գործին համաձայնութեամբ, պէտքին ծագումէն իսկ ան-
շուշտ, ոչնչաւի տուի չէր կրնար նստիլ ամբողջ Օսմ.
Տէրութեան եւ անոր աշխարհի հպատակներուն՝ քա-
նի որ Հայոց պատրիարքարանին առանձնաշնոր-
հումներուն հետ համահաւասար է գրեթէ Յոյներու-
նքն ալ :

Ազգային-քաղաքական մեր այս անորոշ եւ տար-
տալ վիճակը, իրօք ա՛յ սկսած է յուսահատի գոյն
մը տուի մեր առած ամեն մէկ քայլին :

Փափաքեցի է որ կացութիւնը առեցի չարկուած եւ
վնասաբեր բուշի մը մէջ չի մտած Կառավարութիւ-
նը իրմէ խնդրուածներուն եթէ ոչ ամենքին՝ գէթ մէկ
մասին գոհացուցիչ պատասխան մը տալով՝ առաջ քը
դիտուեմ նոր հրաժարականներու եւ հետեւաբար նոր
կենդանութիւններու :

ՅԱԿԻ ԽՈՍԵՔԵՐ

ԻՆՉ ԿՈՒՉԵՍ

Շուշանաթոյք մատներուդ առկ տառապան,
Ստեղծաշարք կ'աշխուժուի ծովու պէս,
Կը ծափեգետ թովքը ամեն իրերուն,

Ըսէ՛ ինձի, ի՞նչ կուգես :

Պաշտամունքիս ոսկի կուռքը յաղթական,
Կիսատուածի բարնունքներուդ մէջէն վէս,
Քեզ պաղատող ախարհարիւր մոչեկան,

Ըսէ՛, ջսէ՛, ի՞նչ կուգես :

Թրթռումներու, սարսուռներու երգ մը տաք
Թէ սերերու կարմիր կայծը բոցագետ,
Անգի ամբողջ խնկարկումիդ պատարագ.

Ըսէ՛ հոգիս, ի՞նչ կուգես :

Փրկութիւններու, ցայտքէն քօղ մը թափանցանց,
Թէ շուսինէն գաղջ համբոյր մը կ'երագետ.
Սիրոյ հուրքը ալ վայրի է ու անունց,

Ա՜հ հրէշտակս, ի՞նչ կուգես :

Դեռ չի բաւեր որքան որ գիտամանքիդ,
Խաչին դէմի վանականին նման, տեղ,
Երազային անմիջ առջեւ, ծնրադիր,

Կը հարցնեմ՝ ի՞նչ կուգես :

—Սիրտ մը կուգեմ, մաքուր սիրտ մը եղբայրի,
Որ ինձի տայ Սիրոյ Կեանքը պարզապէս.
Որ ինձի հետ չայ յոյսերս իմ աչրի,

Միայն սիրտ մը կուգեմ ես . . .

ՆՈՐԱՅԻ

ՄԱԳԹԱՆԻՆԵ

Կիրակի մ'ըն էր, որչափ որ կը յիշեմ : Այդ օրն ալ,
Ինչպէս երբեմն, ընկերովին գացած էինք «Գափէ
Շահ Բան» ինձնորում միջոցորովին տակ խեղդե-
լու մեր երիտասարդի կիրքերը :

Բաւական ոգեւորութիւն կար արդէն կիսով չեց-
նումս արահին մէջ, որուն մէկ անկիւնը մենք ալ
եկեր բոլորութեամբ հինք սեղանիկի մը շուրջը:

Ակամայ աչքերս շրջանն ըրած էին արահին, կար-
ծես գտնէյու համար մէկը՝ որ դժբաղդաբար կը խո-
սաւէր տեսութենէս: Արդէն զոց պատուհաններու
մէջ սեղանումս օղջ՝ ծանրաբեռնումս մոխրերով եւ
շմուկներու զանազան հոտերով թանձր մառախու-
ղով մը կարծես պատեր էր չորս կողմ:

Բայց ու՞ր էր Լինտա, սաթէ մարմինով այդ չա-
րանքի աղջիկը, որ կարծես մեր կուռքը եղած էր
ստեղծ մը իմեր այդ աշտոտ տաճարին մէջ:

Մեր քոյր-հոգին էր Լինտա, հաշիւ, քսանամեայ
այդ իտալացի աղջիկը, որուն երկայն բիթերուն
խորը պնդուած մեծ սեւ աչքերուն ալեծածան ծո-
վուն մէջ կուգայինք մարեցու երկասարդի մեր
չխմար երացներն ու մեր առաջին սէրերը: Քոյրի
մը պէս էր Լինտա, բարի, համբերող եւ հաճա-
կատար: Չես գիտեր ու՞րիկ եկեր ինկեր էր այդ դը-
ժոխքին մէջ՝ իր մարմինին եւ մարքին անխոնջ աշ-
խատութիւնովը մղելու համար կեանքի դառն պայ-
քարը՝ գերազանցապէս դժնդակ պայմաններու
տակ:

Յանկարծ տեսայ զինք, հոն էր ան, հոն էն վա-
րի անկիւնը, մօրուսաւոր օտարականի մը դիմաց,
յուշօրէն կքած մէկ կողմին փափուկ բազմոյցին վը-
րայ, թերեւս մէկ նոր համակերին պատմելով ինկած
աղջկան իր բազմերանգ կեանքէն էջ մը:

Տեսած էր զմեզ եւ օտարականին գարեջուրի գա-
ւաթը պարպէն օգտուելով ալ, ստեն ունեցած
գլխու ջնորհալի շարժումով մը զիս բարեւելու:

Շատ չանցած եկաւ մեր քով, ձեռքերը շփելով
գոհունակօրէն եւ մտերմօրէն աթոռ մը քաշելով
նստաւ քովս:

— Բարի իրիկունն ձեզ, մը նետելով ամենուս:

— Բարի իրիկունն անուշիկս քսի, աչքերս գամե-
լով դեմքին:

Խեղճ աղջիկը այդ օր սովորականէն աւելի գու-
նատ էր: Յայնմապէս յուզումս էր եւ փեթորիկ մը
կը պոթկար ուժգնօրէն իր եղբէն հարուստ
կուրծքերուն տակ: Աչքերուն տակի սեւ շրջանակ-
ները զգալիօրէն չայնցած էին:

— Ի՞նչ ունիս Լինտա, հարցուցի պահ մը, հի-
ւա՞նդ ես:

— Ամենեւին ըսաւ, սոսո՞ւք եմ սովորականէս
աւելի եւ նորէն պիտի երգեմ կարգս եկած ստեն,
ու դառնալով ետեւէն անցնող «Կառնօն» ի մը թէյ
մը սպասելէ առանց իսկ մեր հարցնելուն սպասելու:

Չանագան նիւթերու վրայ խօսեցանք պահ մը, ու
յանկարծ Լինտա կարծես նոր յիշելու պէս աւելցուց:

— Գիտե՞ք թէ նոր «Պօլէքս» մը ունիմ այսօր խո-
ղայիք, ու չարանքի սկիւնի մը նետելէ վրաս թէ-
յի գաւաթին վրայէն: Խօսքս աւարտելու չի մնաց
արդէն զանգակի հարումս մը սթափեցուց զինք:

— Ա՛հ, ըսաւ, հագուելու ժամանակը եկեր է ար-
դէն, ու չմնացած եմ, ու մէքսիկոյ մը կոքոսե-
ցաւ բեմին քովնաի դռնակէն:

Խաղաց Լինտա իր նոր պարերը: Բայց կար, անօ-
րինակ բան մը կար այդ օր այդ աղջկան մէջ, զոր
չէր կրնար սթափել իր ըրած հաշարումէկ չանքերուն
հակառակ:

Իր ժպիտներուն մէջէն իսկ իր սեւ աչքերը այդ
իրիկուն կարծես իրենց ցուր կուշային ու դաշնու-
թիւն մը պատեր էր իր աչնիւ սաթի մորթի:

Երգէն ձեռք ~~կուշային~~ պզտիկ պնակ մը ձեռքին
սկսաւ իր շրջանը ընել արահին մէջ, ուր շատեր կը
դարձնէին իրենց երեսները, իսկ ուրիշներ քանի մը
խայթոյ խօսքերով մեկտեղ կը ձգէին բան մը չը-
նակին մէջ, ժպիտի մը փոխարէն:

Երբ եկաւ դիմացս ու երկնաց ալմուկը՝ աչքերը
գետին շատած, բռնեցի իր դաստակէն ու մէկդի
քաշելով հարցուցի:

— Լինտա՛, ըսէ աղջիկս, ի՞նչ ունիս այս իրի-
կուն:

— Ոչինչ . . .

— Ինչպէ՛ս, ոչինչ, ինչ՞նչ աղջիկ, բան մը ունիս
զոր չես կրնար ծածկել:

— Ա՛հ, ըսաւ, դժբաղդը, հաւատայ թէ ոչինչ ունիմ,
միայն յուզումս եմ . . .

Եւ տեսայ թէ աչքերը կ'արշուճւորտէին . . .

— Բայց այդ արցունքները, ու ցուցուցի աչքերը:

— Ի՞նչպէս չիլամ, ըսաւ, այսօր մայրս . . .

— Ծանր հիւստնդ է ընդմիջելի:

— Մեռաւ, վերջացուց Լինտա չոր ձայնով մը:

— Ու դու, անբաղդ արարած աշտեղ կերգես ու, կը ժպտիս ամենում:

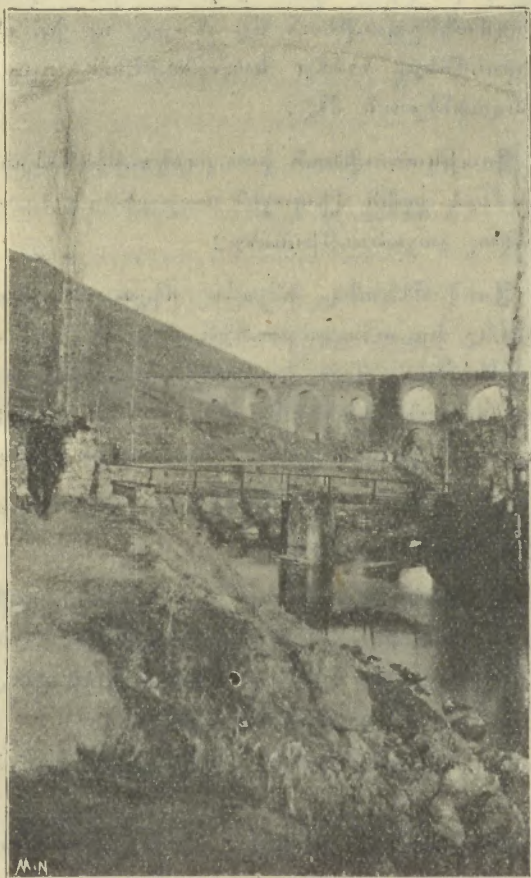
Բայց Լինուս ծռեցով ականջիս մըթմրեաց,

— Ժպտաներս ծախելով է որ ստիպուած եմ գնել պատու, մը չոր հացս. . . :

Յեսայ որ բերեցն կախուող գոյգ մը աղամանդները իրենց շուտեցն ախօսք կը պեղէին դեմքին սոգոյն մորթին վրայէն:

ՄԻՀՐԱՆ ԹԱԳԻՈՐԵԱՆ

ԻԶՄԻՐԷՆ

Բրաշիլ Իլիաի (Սինէքի) կամարները

ՔՐՕՆԻԿ

Անցեալ կիրակի կեսօրէ վերջ, տաղանդաւոր Գերասան Պրն. Վահրամ ֆափագեան, ժամդակութեամբ ֆուտբոլիստ ծանօթ Հայ Արուեստասիրաց խմբին Սթըրթինկ Գլիսպի թատրոնին մէջ առաւ իր Գ.

Ներկայացումը, Ճիւղովէթիի «Գօրբաս» յով:

«Արուեստը արուեստով պէտք է գնահատել» ի ծանօթ առածը խիստ չաւ. կը յարմարէր այս պարագային, քանի որ Խոսեպի ճշմարտութեան թատերգակին այս խաղը, հիանալիօրէն հիւսուած, իր դիմացը ունէր նաեւ. Արուեստագէտ մը յանձին Պրն. Վ. ֆափագեանի եւ երբ երկու Արուեստագէտներն են որ կը յուզեն ժողովուրդը բնականաբար բոլոր աչքերն ալ կ'արցունքոտին եւ ամենէն քարսիրտներն անգամ կը յուզուին:

Բոլոր հանդիսականներն ալ անխորհրդաւորաբար կ'արտասուէին: Յուզիչ էր մանաւանդ այն տեսարանը երբ Գօրբաս իր կնոջմէն եւ իր սիրական Ատուայէն յոյս կտրած, կ'որոշէ անձնատպան ըլլալ, որպէսզի գէթ ամռնք կարողանան երջանիկ ըլլալ: Գօրբասու առանց թեթեւեղութեան, եւ առանց որ եւ է ջղապրկումի մահուան դիմացը տուրացող ամենի նաւորին պէս, առաջադուրմով մը, որ բոլոր հանդիսականներն ալ յուզեց, բերանը կը տանի այդ վտանգաւոր, թուհալից ճիւղին պարտահաւթիւնը:

Ամենէն յուշիչը եղաւ ոչ ոք վարկեանը, երբ Գօրբաս ինքն ինքն իր Ռոզալիային եւ Ատուային եւ Տօքթ. Պալմիլիի, քանից թոյնին ազդեցութեան տակ գետին կը գլորի ծառէ ինքն ինքն ինքն մը նման:

Տառնչոտ տարուած բանաւային կեանքի դժբաղդ հսկատառքի իր բոլոր մեղքերուն հետ փաթաթուած կ'ընկ մը կը ըլլար եւ կ'իյնար անկեղծաբար, մարդկութեան. . . առաքինի մարդկութեան աչքին առջեւ:

Պր. Վահրամ ֆափագեան անմրցելի է Գօրբասու յի դերին մէջ, մենք որ նոյն դերին մէջ Արեւեանը եւս տեսած ենք, ակնյայտնի տարբերութիւն մը տեսնաք, տարբերութիւն ընթացքին մէջ կարող եւ վարժ եղած Արեւեանին եւ տակաւին հազիւ 3-4 տարիէ ի վեր բեմ ելած ֆափագեանին մ'ընէ:

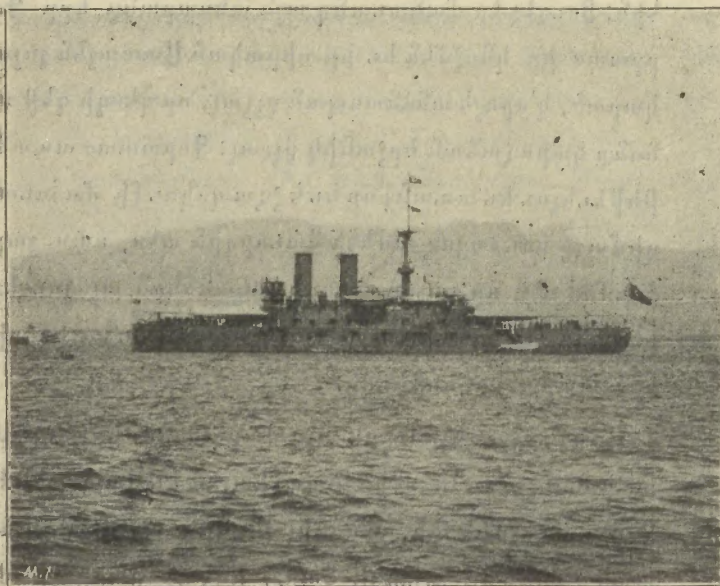
Արեւեան չ'կրցաւ յուզել ժողովուրդը այն աստիճանի, որքան որ յուզեց ֆափագեան: Եւ ինչ որ ըսեն ինչ որ ալ պատմեն Արեւեանի բեմական կարողութիւնը:

եան վրայ, ան միշտ երկրորդ աստիճանի վրայ պիտի մնայ Գորաստ յի դերին մէջ քանի որ Փափագեանն է որ կը կոչէ այժմ առաջին միջանակը:

Հայ Արուեստասիրաց խումբին անդամներն աչքալուծուածն առեցի յաջողութիւն ցոյց տուին եւ մաշթեցի է որ իզմիրի այդ միակ թատերախումբը, քաղաքս այցելող բոլոր արուեստագէտներուն հետ հարկակցութեան մանկնայ կատարելագործէ իր արուեստը:

ՌԻՏՈՐԹՐ

ՕՍՏԱՆԵԱՆ ՆԱԽԱԲԱԺԻԷՆ

Նորուէն «ՄԵՍՈՒՏԻ» զբոհաւորը

ԻԶՄԻՐԻԻ ԹԵՐԹՈՂԸ (1)

ԿԱՐՄԻՐ ՄՊԱՍԱԻՈՐՆԵՐԸ

Է Զ Մ Ը

ՌՈՒՍ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԿԵԱԼՔԷ

Հեղինակ. ԲԻԷՐ ԶԱԳՕՆ

Թարգ. Մ. Թ.

Ա.

ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1876 ի Դեկտեմբերին մէջ Ռուսիոյ պաշտպան Ս. Նիկողայսնի ժողովրդական տօնին օրը, երբ հա-

ւատարիմ սմբոխը Մուկուսի եկեղեցիները կը դիմէր, խոռվայոյց խումբ մը, կարմիր դրօշով մը բռնութեամբ իր ցոյցը կատարել կուգէր Մայր եկեղեցին մէջ:

Ուսիկանու, թիւնը հետն ունենալով շատ մը քաղաքացիներ խումբին առջեւ նետուեցաւ, անմիջապէս նստեցին կարեւոր եւ նահանջեղ տաշտ, համար:

Արիւնտը ընդհարած մը յաջորդեց եւ, ասուար թիւով ձերբակալութիւններ եղան:

Դէպքին յաջորդող հարցաքննութիւններէն եւ դատաւարութիւններէն յայտնուեցաւ զաւանի կողմնակիւորութեան մը մեղքը որ իր նիւաւարտութիւնները ունէր կատարութեան բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ:

Պատմականութեան խոշորագործութիւնները քուղանքի քրիմ Վարդանի աստղաբանակ եւ, անակնկալ յայտնուած թիւներ:

Ասով միւրեղ, ինչոպէս միշտ աստիճանութիւնը իր տնտեսականութիւն մէջ մեղքը դրուածն էր, զորով մեղքը կուգար իր աստիճանականութիւնը զոր հետ մի մեղք անկնկալ, միւրեղ եւ ոչ աստիճանական իրենց, իրենց ցոյցը քրիմ:

Ստաւրին մասնակցը Թաւադի կողմնակալը մէր Մաթեյի անտանգ:

Ս. Նիկողայսնի ցոյցին տաշտաւորութիւնը տնտեսական մեղքը իր կողմ, աստիճան Թաւադի, ուղեղ տնտեսական տնտեսականութեան մեղք: Ստորագրատ պաշտօնները համար պիւնը համարեց ուղեղ:

— Զինք ի՞նչ պիտի ընեն, Պ. Պատմականութեան հետ սոցալէս չեն տեսակցիր: Ան գրողան է, չի կրնար մարդ ընդունել: Գործը մեզի պատմ:

Շարունակելի

ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍԵՐ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ

Վերջացող շաբաթուան ամբողջ Օսմ. մասնաւոր զբաղեցու հերթին գործոց նախարար Թալէաթ պէյի և Երմտական նախարար Ճաֆիա պէյի Անատոլիոս ըլամ ուղղեցութիւնով:

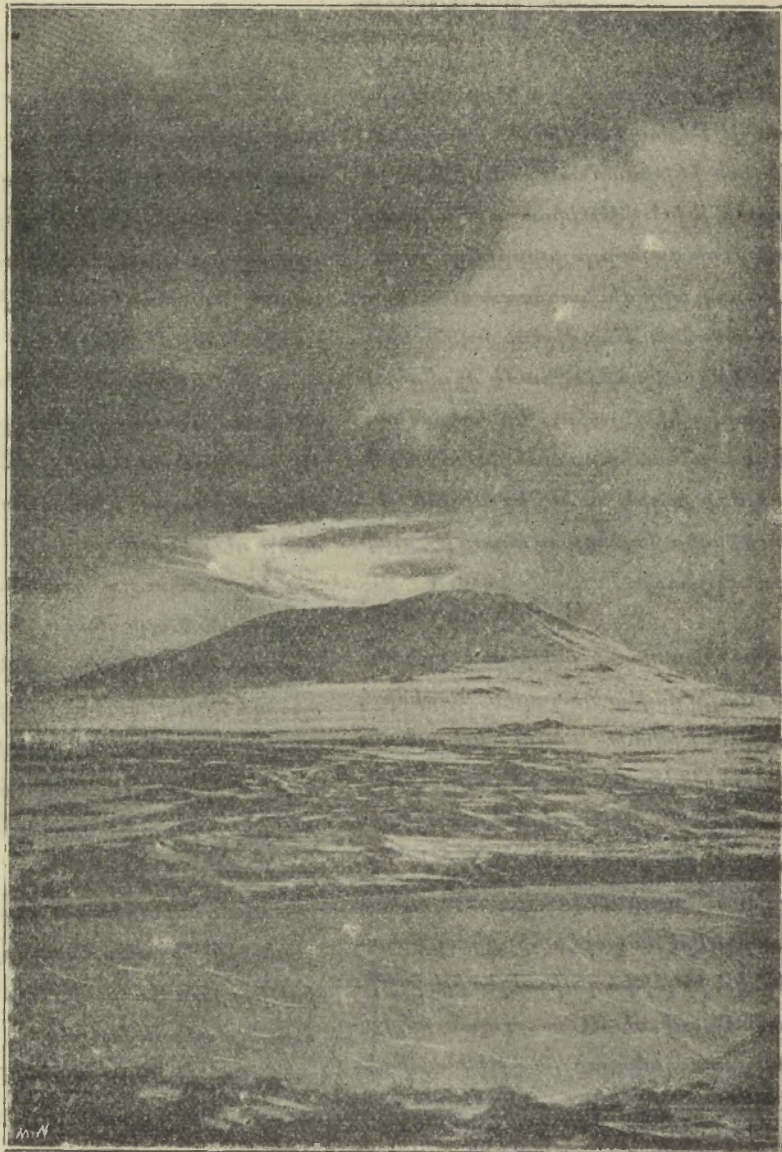
Ընդարձակ նկարագրութիւններ օրը օրին անգեկացուցին կեդրոններ այս երկու բարձրաստիճան պաշտօնականներու կրթած տալաւորութիւնները և անոնց խօսած հայրենասիրական խանդոտ ձայները:

Անտառակոյս շատ ուրախալի պարագայ մէջ տա Օսմանեյիներուս համար. պետեւ մեր երկու նախարարները որոնք անձամբ կուգան երկրին բուն կեդրոնը՝ կը մխրձուին անոր կողին մէջ, կը շփուին անոր բաղկացուցիչ տարրերուն հետ և կը քննեն անոր հոգն ու օղը, անտեսական վիճակն ու քաղաքական կացութիւնները:

Ասկէ գտա այս երկու նախարարները այսպէսով աւելի մտերմացած աւելի եղբայրացած իրենց հայրենակիցներուն հետ անշուշտ հինէն աւելի տարրեր աչքով մին է որ պիտի նայուին անոնցմէ:

Բայց, զժողով մասածում մը կուգայ կը մտնէ ուղեղին մէջ տաք դամի մը պէս, ըրած ամէն ջանքերուս հակառակ, փորձած ամէն միջոցներուս հակառակ դարձեալ չեմ կրնալ գտալ ինքզինքս հարգելիէ թէ մեր այս երկու պատուական դահլիճականները շատ աւելի մեծ, շատ աւելի վսեմ գործ մը և կամ գործէ մը աւելի՝ պարտականութիւն մը բերած չալթաի ըլլալին եթէ Գոնիա երթալու տեղ բռնէին Ատանայի ճամբան:

Հոտ՝ արիւնի և արցունքի այդ հոգիան է որ էն առաջ պէտք ունի հոգածութեան: Հոտ արիւնին հոտը, միացող ամբ մոխիրներուն մէջէն անմիջական մաքրագործումի մը պէտքը կը մատնանէ:

Հրախաւային բերեւ.

Գործելու վայրը՝ հոն են հիմայ որոն ու այրին, աղբասն ու անանիլը անպատապար կիսամերո ու հիւսղոտ:

Հոն՝ սիրելի նախարարներ հոն ալ անդամ մը ուղղեցէք ձեր քայլերը ու թող բրգացող տառապանքը ձեր աչքերը լիճերու պէս պաղեցնէ:

ՕՍՄԱՆՅԻ

ՍՔԱՍՊՈԼ ՂԱԶԷՔԱԼԱՐՆՏԱՆ

ինասպէս ալաւորմանը կէտէ Իթի-
հատ վէ Թէրապը ձէմիլէթի քօնկրէսի-
նին սօն իճթիմախնէ տօնանմանման
իտարն իչիւն իթիթիսաղը թէսապիր
իտիլմէսի գալարաշաւը ըմբշաւը:

Ուղուն պիր միւնապասասան սօնրա
տօնանմանն թապիլէսի իչիւն հիւ-
քիւմէթէ պիր պէյաննամէ վէրիլմէսի
թէգարիր իթմիլտիր: Պու պէյաննա-
մէտէ սլոփ ումուրը պահրիլէսէ տարփ
իտիլմէք իւզլէ օն սէքիլ միլիօն լի-
րալը պիր իթիթիգարաղ ապուր թէքիլի
օլունմը տըր:

Մօնիթ. Օրիէնթ.

— Թահարտօսըն իթիհասալ իլլէսի-
կի մալիւմաթա նազարէն հարիճիլէ
նազըր Րիֆաթ բաշա իլէ մոսիօ
իզվօլսքիլին միւլաքաթլարը էսնա-
մասա պողպալար մեսիլէսի հապլընտա
բէք սղ միւլաքիւրաթ ճէրհան իթմի-
լտիր մէնապի միւլսուգատան ալնան
հապէլլէրէ նազարէն հիւքիւմէթի օս-
մանիլէ իթիթիֆաղ միւլսէլէս իլէ իթի-
լաֆ միւլսիլսէ մէնսուպօլան տէվլէ-
թէրտէն գանդըրըլա իթիթիֆաղ իտէ-
ճէկիլի գալին իթմէտիքճէ պողպալար
մէսէլէսիլին հալը միւլսքիլն տէյիլ ի-
միլ: Կիրիտ մէսէլէսիլին թէգարար մէվ-
զըր միւլաքէրէյէ գոնլմանը Ռուսիա
արդու իթմէքաէ օլուպ հաթտա Մ. իզ-
վօլսքի Կիրիտ մէսէլէսիլին Եոննան ա-
իլէյի գրալիսիլի միւլգիլաթա իլլա
իթմէյէճէք պիր սուրէթաէ հալ օլլն-
մանն տէվլէթ մաթպուլաննա մաթ-
լուպ պուլնտուրը Րիֆաթ բաշայա
պէհան իթմիլտիր:

— Ատանա վապա'ա զայիլէսի էսնա
մասա թահրիպ իտիլէն հանէլէրին մէ-
սարիֆ ինշալլէսիլնէ սարիֆ իտիլմէք
իւզլէ (130,000) Լիրա ալանա իթա-
սը հուսուսի պանգ օսմանիլ թէպլիլ
իտիլմիլտիր:

— Սիւ Էլմէնի Կաթողիկոսը Սահակ
էֆէնի Կըպըրտա պուլնան Ասա-
նալը Էլմէնիլէրին Օրթօտօքս մէզհէ-
պիլի գապուլէ միւլթէմալիլ պուլլն-
ալլարընը հապէր ալարապ քէնտի-
լէրինէ նաթիհաթ լաղիմէ իճրաթ ի-
չիւն մահալ մէզքիւրէ կլ իթմիլտիր:

— Եոննան հիւքիւմէթիլին Եոննան
թէպաաթընա գարշու Խորընդադար
վէ գաղիկատան տօլայը Պապ ալիկէ
վիլիլմէք իւզլէ պիր նօթա հաղըլա-
տըրը սէլլէնիլլոյր:

— « Իսթանպուլ » զաղէթաթը Խաղ-
տըրը հաթիթալը իճալլընտա Լիւա-
տիտա հէյէթ մահուսէնիլն մազհար
օլալը հիւսնը գապուլ վէլիթիլլարալ
մէսէլէսիլին մուսաֆաիլիլէթլէ նէթի-
ճէլլէմէսի թուրքիւնըն շան վէ շէ-
րէֆիլի պիր գաթ տահա թէգիտ էյ-
լէտիքաէն պահա իլէ բաթիլիլլա'է-
լէր մէսէլիսիլնէ նաքլ քէլամ էյլէյէ-
յէրէք իթիթիհաթը անտալըն տալմա
իսթիլլալն էն մուհիւմ մէսէլէսի օլա-
ճաղընը պէյան իտիլլոյր:

— Էրզրուման հիճրէթ իթմիլ օ-
լան էրմէնիլլէր քէյլլէրինէ ալլաթ
իթմէյէ պաշլամշլարալը, պու խա-
պեր էհլի միւլսիլմէ նէզալիտէ պա-
սի'ի միսար օլմըտըր:

— Իտարէյի մահալսէ մազմընա
գայիմ օլան օսմանը սեր սիֆայիլն
շիրքէթի մուգալլէնիմէսիլին Ֆը-
րանըղճասը էվէլքի կիւն Նաֆա'ա
նազարէթիլնէ իմգա իտիլմիլտիր:

— Կարապետ Թոփմասեան էֆէնտի
նամիլէ պիր թիւճար: Էրմէնի քիլիսէ,
միքէթալ վէ իթմիլտանէ իլէ, սաիլ
մուէսիտաթը խալիլիլլէսի իչիւն 85
պիլ Րուսլի վասիլլէթ իլլէմիլտիր:

— Սէլանիք զաղէթաթընտան պի-
լին լիվալէթիլնէ նազարէն էլի Գա-
րա սաղը հուսուսի թէճալլուլէ օս-

մանը մէֆրիլլէլիլնէ հիւճիւմ իթ-
միլլէր տիրա միւստաէմէ ազլամա գա-
տար տէվալ իլլէմիլտիր կիւրէթալ-
սիլաթ մէֆրուա իտէ տէ թարաֆէյն
տէն պիր հալը թէլիլիլլաթ վուպուլ
մէզնուհալը:

ՎԻԼԱՅԷԹ ՇԱՎԱՏԻՍԼԷՐԻ

— Իօրիլթօ նիգամաթիթաթիլա
գոնուլմալլալ օլուր իտէ էհալի էճ-
նէպի իարիթօթը պուլնան տիւքիւն-
լարտան ալը վիլլէ իթմէմէլլէ գարար
վիլլաթիլլէրի Մանիստան վէ Գասա-
պատան հաղըլլայր:

— Իսքէնսերիլիտէ մանազըրէ ճա-
մի շէրիֆիլն գուպէսի Էրզըրմը վէ
8 քիլի թիլլէթ վէ 18 քիլի մէճրուհ
օլմշալը:

— Ֆուզարա չոճուլլար իչիւն վի-
րիլէճէք տողուլ իրմուհապէլլէրիլն
տաի քիտալլարալ հաղըլմաթ տաթի-
լիլլէսի պիլաթիլլաթիլլաթ:

— Կէօնիլլէլլէրէ տաղըլմալ
իւզլէ իսթանպուլտան պիլն մարթիլն
իլէ պիր չոք ճէպհանէ Խօլա չըգարըլ-
մը տըր:

— Մանիսա գապիթաթը պայրոմ
կիւնլէրիլն 11 լէվոլլէր իլէ 20
պէլլալ պըշալ թօրլամշալը:

— Գարա թաշաա գարա գոլն Խաֆն-
աա մալիւմ հոգուլտան ինէճէք սէլ
վէ Խա սու աշալը Խօլա տէօքիլլալ
տէ թրամվալն Խօլա պօղմամալ իչիւն
գուլմաննա պու հոգուլտան աղլընա
թահիթատան սէա Խալմըշ: Էհալի
իւզէրիլնտէն աղլայուպ կէչիլլոյմուշ,
պուլնըն ժիմնաթիլք նոգա'յը նա-
զարնտան ինթիլալ քի ֆայտէսի վար
իտէ տէ գուլմաննա միւլսիլլէյի սէ-
լահիլթի օլմայան պիր մէմէլլէթ Խօ-
լլնա սէա չէքմէսիլն պէլլէտիլլէն
նազար տըգաթընա գոլլ:

— Սթօրթիլիլլ գիլալ թիաթիլլաթա
Օսմանլը միլլի գուլմաննաթ թարա-
ֆիտան շարաթ կիւնի ազլամը « Եր-
ալըտա պիր վապա'ա » վէ Էրիքալ-
թի ազլամը « Ենիէլէրի տէվրիլտէն
պիր պաթալիլտանէ » օյուլարը օյնա-
յաճապարը:

ՏՊԱՐԱՆ ՕՍՄԱՆԻԷ — Յ. ՇԷՐԷՐԱՆ

